

Nr 120.

Av herr **Hansson** i Skediga, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, angående provisorisk förbättring av löneställningen för vissa befattningshavare i statens tjänst m. fl.

I proposition nr 3 till årets riksdag har Kungl. Maj:t framlagt förslag om provisorisk förbättring av lönerna åt statens tjänstemän. Denna skall omfatta dels engångsbidrag om 300 kr. att utbetalas under senare delen av budgetåret 1945/46 och dels lönetillägg för budgetåret 1946/47. Det provisoriska lönetillägget skall för den huvudsakliga delen av löneskalan, 4 löneklassen och högre lönelägen, per år uppgå till 720 resp. 690 och 660 kr. i ortsgrupperna A—C resp. D—F och G—I. Det bör tilläggas, att såväl engångsbidrag som provisoriskt lönetillägg skall utgå till alla statstjänstemän utan någon som helst spärr uppåt.

I jämförelse med grunderna för rörligt tillägg och kristillägg innebär utformningen av det provisoriska lönetillägget ett avsevärt framsteg. Som bekant ha både rörligt tillägg och kristillägg utgått i procent av 1935 års löner, rörligt tillägg utan någon övre begränsning och kristillägg med den begränsningen, att tillägg icke utgått på högre lön eller del av lön än 900 kr. för månad räknat. Detta system betyder, att tjänstemän med högre löner eller på högre dyrorter fått större dyrtidstillägg än tjänstemän med lägre löner eller på lägre dyrortsgrupper. Ett par exempel kunna anföras. En statstjänsteman med en grundlön av 4 200 kr. per år har fått 1 302 kr. i dyrtidstillägg, då rörligt tillägg utgår med 15 % och kristillägg med 16 %, medan en tjänsteman med en årlig grundlön av 10 800 kr. fått 3 348 kr. i dyrtidstillägg. Vad den senare uppbar enbart i dyrtidstillägg är ett större belopp än vad stora medborgargrupper i detta land kunna förtjäna under ett helt år. Dessa siffror visa på ett otvetydigt sätt orättvisan i det hittills tillämpade systemet för dyrtidstilläggens utbetalande beträffande statliga befattningshavare. Den omständigheten att levnadskostnadernas ökning varit störst på landsbygden samt i mindre städer och samhällen, vilket konstaterades av 1943 års dyrortskommitté, har ytterligare skärpt här påtalade missförhållanden.

Det är tydligen i medvetandet härom och med hänsyn till riksdagens uttalande föregående år till förmån för provisoriska lönetillägg åt tjänstemännen på de lägre dyrorterna, som de nu föreslagna lönetilläggen satts något högre på de lägre dyrorterna. Man måste emellertid konstatera, att resultatet blev skäligen magert för de lägre ortsgruppernas del. Tjänstemännen på landsbygden och i mindre samhällen och städer få tillgodoräkna sig en provisorisk löneförbättring, som med 5 kr. i månaden överstiger vad som tillkommer tjänstemännen i de tre högsta ortsgrupperna. Riksdagens enhälliga

uttalande vid fjolårets riksdag i samband med behandlingen av dyrortsfrågan avsåg dock enbart en förbättring av tjänstemännens på de lägsta ortsgrupperna löner.

Beträffande engångsbidraget på 300 kr. till alla befattningshavare i statens tjänst utan hänsyn till lönens storlek eller dyrortsgrupp kan starkt ifrågasättas, om sådant överhuvud skall utgå. Även folkgrupperna småbrukare, lantarbetare och skogsarbetare skulle för sitt nyttiga och nödvändiga arbete under krigsåren kunna göra anspråk på en liknande gratifikation. I varje fall bör en omprövning äga rum, huruvida engångsbidrag verkligen kan anses vara av behovet påkallat för tjänstemän i högre löneklasser. Detta kan knappast sägas vara fallet. Engångsbidraget på 300 kr. bör icke utgå till tjänstemän med högre grundlön än 500 kr. i månaden eller 6 000 kr. för år. En dylik begränsning skulle stå i överensstämmelse med vad som gäller för maximeringen av kristilläggsunderlaget vid eventuell fortsatt levnadskostnadsökning. Detta är nämligen genom beslut av riksdagen begränsat till lönebelopp om högst 500 kr. för månad räknat. Det finns sålunda tidigare beslut att falla tillbaka på, vilket bör underlätta ett genomförande av här gjorda förslag. Man skulle möjligen kunna tänka sig, att engångsbidrag reduceras efter en fallande skala för högre lönebelopp än 500 kr. per månad, så att engångsbidrag utgår med 200 kr. vid en månadslön av 500—600 kr. och med 100 kr. vid en månadslön av 600—700 kr.

Med anledning av vad som ovan anförts hemställas,

att riksdagen vid behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr 3 måtte besluta, att engångstillägg om 300 kr. icke skall utgå, då grundlönen överstiger 500 kr. i månaden eller 6 000 kr. för år.

Stockholm den 19 januari 1946.

K. E. Hansson,
Skediga.